

О.Я. Галашин, І.В. Олійник, Л.Б. Фічка

ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ

у 8 класі

Конспекти уроків

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

ББК 74.262.8
УДК 072
Г46

Галашин О.Я., Олійник І.В., Фічка Л.Б.

Г46 Вивчення біології у 8 класі: Конспекти уроків/Навчальний посібник. —
Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. — 296 с.

ISBN 978-966-10-0097-0

У посібнику подано поурочне планування та конспекти уроків предмета “Біологія. 8 клас”. Матеріал повністю відповідає вимогам чинної Програми 12-річної школи, затвердженої Міністерством освіти і науки України.

Для вчителів біології загальноосвітніх шкіл, студентів біологічних факультетів педагогічних закладів.

ББК 74.262.8
УДК 072

Охороняється законом про авторське право.

Жодна частина цього видання не може бути використана чи відтворена в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.

ISBN 978-966-10-0097-0

© Галашин О.Я., Олійник І.В.,
Фічка Л.Б., 2008

© Навчальна книга – Богдан,
макет, художнє оформлення, 2008

УРОК 1

Тваринний світ — складова частина природи.

Роль тварин у природі та в житті людини

Освітні цілі: показати різноманітність тваринного світу, подібність тварин з рослинами і їх відмінність, значення тварин у природі та в житті людини, необхідність охорони тваринного світу.

Основні поняття і терміни: зоологія, прокаріоти, еукаріоти, автотрофи, гетеротрофи.

Обладнання: натуральні посібники — тварини із кутка живої природи (акваріумні рибки, птахи, черепахи і ін.), опудала місцевих тварин, колекція членистоногих, вологі препарати (медуза, паразитичні черви), таблиці, зоогеографічна карта світу, стенд “Червона книга рідкісних і зникаючих видів тварин і рослин України”.

Структура уроку, основний зміст і методи роботи

I. Актуалізація опорних знань учнів. (*Бесіда*).

1. Що вивчає наука біологія?
2. Які царства живої природи є в сучасному органічному світі?
3. Чому біологію вважають багатогалузєвою наукою?
4. Які рівні організації систем живої природи вам відомі?

II. Вивчення нового матеріалу.

1. Різноманітність тваринного світу. (*Розповідь з елементами бесіди та з використанням натуральних об’єктів, чучел, вологих препаратів, таблиць.*)

Тваринний світ надзвичайно різноманітний. Відомо понад 1,5 млн. видів тварин (найчисленніше царство), які об’єднані в 23 типи. Вони населили всі середовища життя: водне — риби, кити, медузи, краби; наземно-повітряне — звірі, комахи, птахи, павуки; ґрунтове — дощові черви, кроти, капустянки. Середовищем життя для багатьох тварин — є організми інших тварин, рослин, і людини.

Тварини відрізняються:

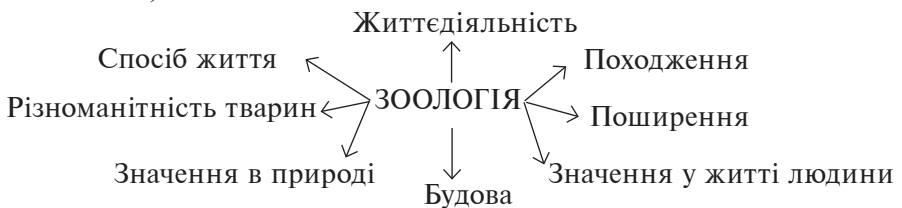
- а) розмірами;
- б) формою тіла;
- в) покривами;
- г) способом пересування;
- г) зовнішньою і внутрішньою будовою;
- д) поведінкою і т. д.

Порівняйте дощового черв'яка та метелика білана капустиного, або річкового окуня та дикого голуба.

2. Подібність тварин з рослинами та їхні відмінності. (Бесіда з складанням таблиці.)

<i>Ознаки</i>	<i>Рослини</i>	<i>Тварини</i>
I. Риси подібності		
1. Клітинна будова	так	так
2. Хімічний склад: білки, вуглеводи, ліпіди, нуклеїнові кислоти, вода, мінеральні солі.	так	так
3. Процеси життєдіяльності: живлення, дихання, розмноження, ріст, розвиток, подразливість і т. д.	так	так
II. Риси відмінності		
1. Спосіб живлення	Більшість автотрофи, фотосинтезучі	Більшість гетеротрофи
2. Пересування в просторі.	У більшості відсутнє	Більшість рухається
3. Ріст організму	Необмежений	Обмежений
4. Оболонка клітини	Целюлозна	Глікокалікс
5. Речовини, що запасуються	Крохмаль	Глікоген

3. Зоологія — наука про тварин. (Розповідь вчителя із складанням схеми.)

Значення зоологічних знань:

- а) основа сільського господарства;
- б) охорона здоров'я;
- в) ... г) ... д) ...

4. Місце тварин у системі живої природи. (Аналіз таблиці заздалегідь написаної на дошці.)

5. Роль тварин у природі та в житті людини. (Бесіда із записами в учнівських зошитах.)

Роль тварин у природі	Роль тварин у житті людини
1. У процесах ґрунтоутворення (дощові черв'яки, комахи, кліщі) 2. Розкладання органічних решток (жуки-гноювики) 3. Регуляція чисельності рослин і тварин в біогеоценозах (фітофаги, хижаки, паразити). Перехресне запилення квіткових рослин (бджоли, джмелі, оси, метелики, мухи, жуки)	1. Продукти харчування тваринного походження (свійські та дикі тварини) 2. Сировина для промисловості: кокони шовковичного та дубового шовкопряду, пір'я птахів, шерсть і шкіра ссавців, черепашки моллюсків і т. д. 3. Лікарські препарати: зміїна отрута, бджолина отрута, прополіс 4. Тварини-паразити людини (амеба дизентерійна, свинячий та бичачий ціп'яки, людська аскарида) 5. Тварини-шкідники с/г культур і лісових насаджень (колорадський жук, польові миші, ховрахи, зернівки)

6. Вплив діяльності людини на навколишнє середовище. Охорона тварин. Червона книга України. (Повідомлення учнів, демонстрація стенда “Червона книга України”.)

Повідомлення № 1.

Діяльність людини приводить до зникнення багатьох видів тварин як внаслідок їх безпосереднього знищення, так і з причин порушення екологічних ніш, окультурення ландшафтів, використання отрутохімікатів, добрив тощо.

Повідомлення № 2.

У Червону книгу України занесені види, що знаходяться під загрозою зникнення: 29 видів ссавців, 28 видів птахів, 5 видів плазунів, 4 видів земноводних, 18 видів комах.

На земній кулі вимиранню загрожує 600 видів птахів, 120 видів ссавців та інших тварин. Скорочення чисельності і вимирання багатьох видів призводить до різкого збіднення генофонду, і це стало міжнародною проблемою.

Повідомлення № 3.

Українські зоологи беруть активну участь у складанні міжнародної “Червоної книги”, “Червоної книги України”. Червона книга — основний документ, в якому узагальнені матеріали сучасного стану рідкісних і зникаючих видів тварин. У нашій країні прийнято Закон про охорону природи, організовані заказники, заповідники та мікрозаповідники.

III. Закріплення знань учнів. (Творче завдання).

У таблиці праворуч перелічені основні царства сучасної живої природи. Вкажіть, які з названих ліворуч характеристик відповідають кожному царству.

1. Рослини	а) неклітинна форма життя;
2. Тварини	б) використовують готові органічні речовини;
3. Гриби	в) здатні до фотосинтезу;
4. Дроб'янки	г) самостійно пересуваються;
5. Віруси	г) виділяють в атмосферу кисень;
	д) відсутнє ядро в клітині;
	ж) запасують глікоген;
	з) є збудниками хвороб людини, рослин і тварин.

IV. Домашнє завдання. Вивчити цю тему з підручника.